

Lakeuden EKOn toimintakertomus 2024

EKO 26.02.2025 § 6
6/00.01.02/2025

Valmistelija

vs. palvelupäällikkö Henna Silvola p. 040 587 6508,
henna.silvola@liminka.fi

Vuonna 2024 Lakeuden EKO -lautakunta kokoontui kuusi (6) kertaa. Lakeuden EKOn jätehuollon kehittämistä sekä käytännön viranomaistyötä tekee yksi ja puoli henkilöä. Palvelupäällikkönä on toiminut Tanja Sarkkinen ja kiertotalousasiantuntijana Henna Silvola, joka niin ikään toimi palvelupäällikön viransijaisena. Niina Alajarva toteutti opinnäytetyönään polttokelpoisen jätteen lajittelututkimuksen helmi-maaliskuulla, ja jatkoi kiertotalousharjoittelijana huhtikuusta syyskuuhun. Kiertotalousasiantuntijana toimi Emma Päckilä syyskuusta 2024 helmikuuhun 2025. Jätehuollon operatiivisten palveluiden tuottaja Kempeleen Jätekuljetus Ky operoi kuntien jäte- ja lajitteluasemia.

Jätehuoltoviranomaiselle osoitetut hakemukset ja ilmoitukset sekä viranomaisen päätökset tehtiin Facta jätehuolto -sovelluksessa. Kompostointi-ilmoituksia käsiteltiin 162 kappaletta ja päätöksiä jätehuoltomääräyksistä poikkeamiseen tehtiin 23 kappaletta. Ilmoitusten määrä laski huomattavasti edellisvuodesta (2023). Komposti-ilmoitusten määrä laski 55 % ja päätösten määrä laski 48 %.

Komposti-ilmoitukset painoutuivat kesäaikaan, huhtikuun alusta syyskuun loppuun. Poikkeamishakemuksia tuli eniten touko-kesäkuussa. Ilmoitusten ja hakemusten määrän vähenemistä selittää osin Limingassa vuonna 2023 tehty järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittymättömien kiinteistöjen seuranta, joka lisäsi huomattavasti komposti-ilmoitusten ja poikkeushakemusten määrää vuonna 2023. Vuonna 2024 jatkettiin Limingan kunnan alueen jätteenkuljetukseen liittymättömien kiinteistöjen seuranta, mutta se ei enää vaikuttanut ilmoitusten ja hakemusten määrään. Vastauksia lisäselvityksiin vuoden 2023 ilmoituksista ja hakemuksista saapui, joten muutamien käsittely kirjautui vuoden 2024 ilmoituksiin ja hakemuksiin.

Vuonna 2024 saatiin tietosuojasopimus voimaan myös Utajärvelle, ja sen myötä käyttöoikeudet väestö- ja kiinteistötietojen katseluun. Utajärven alueen jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen seuranta aloitettiin loppuvuonna 2024, ja selvityspyynnöt näihin postitettiin tammikuussa 2025. Kun käyttöoikeudet ovat kunnossa, voidaan jätehuoltoon liittymättömien seuranta laajentaa myös Muhokselle ja Tyrnävälle.

Tiedottamiseen hyödynnettiin sosiaalista mediaa, Lakeuden EKOn ja kuntien nettisivuja sekä kuntatiedotteita ja paikallislehtiä. Vuonna 2024 media huomioi Lakeuden EKOn alueen toimintaa, mm. painetuissa lehdissä julkaistiin 11 uutista. Kuntaliitteissä (Limingassa ja Tyrnävällä) EKO julkaisi 6 kertaa. Utajärven kunnan mökkitiedote jaettiin toukokuussa ja kaikille jaettava EKOposti kesäkuussa.

Vs. palvelupäällikkö osallistui vuoden 2024 aikana Jätehuollon ajankohtaispäivään, Jätehuoltoviranhaltijoiden ajankohtaispäivään, Pohjois-Pohjanmaan jätealan toimijoiden yhteistyöryhmän tapaamisiin

sekä yhdessä kiertotalousasiantuntijan ja Lakeuden EKO-lautakunnan puheenjohtajan kanssa Jätelautakuntien neuvottelupäiville.

Kuntien järjestämät pakkausjätteiden erilliskeräykset alkoivat huhtikuun alussa ja biojätteen erilliskeräykset heinäkuun alussa. Poistotekstiilin keräyskontit tuotiin kuntien keskustojen ekopisteille syyskuussa. Poistotekstiiliä tuotiin keräyspisteille heti viikossa enemmän, kuin mitä jäteasemille on normaalisti tuotu puolen vuoden aikana. Tekstiilikonttien täyttyminen jatkui vilkkaana koko syksyn. Kontteihin tuotiin paljon myös sinne kuulumatonta, kuten mattoja, kenkiä ja alusvaatteita. Poistotekstiilin oikeasta kierrätyksestä tiedotettiin syksyn aikana aktiivisesti Lakeuden EKOn ja kuntien viestintäkanavissa sekä paikallislehdissä.

Kuntien pakkausmuovin täydentävä keräys jatkui ensimmäisen vuosineljänneksen ajan vuonna 2024. Alkuvuonna täydentävä muovinkeräys keräsi yhteensä 5,4 tonnia pakkausmuovia. RINKI-ekopisteiden muovinkeräysmäärät olivat 135,5 t.

Utajärven vaarallisen jätteen kiertävät keräykset toteutettiin kesä- ja syyskuussa. Tämän lisäksi kunnat täydensivät jäteasemien aukioloaikoja keväällä ja syksyllä.

Polttokelpoisen jätteen määrä laski jälleen edellisvuodesta Lakeuden EKOn alueella. Jätteen määrän vähenemiseen pyritään, mutta samalla polttokelpoisen jätteen määrän väheneminen heikentää EKOn tulopohjaa. Lisäksi jätelain muutosten myötä on jätehuollon viranomaiselle asetettu uusia velvollisuuksia ja palveluita on jouduttu lisäämään. Jätehuollon perusmaksu laskutettiin ensimmäistä kertaa vuonna 2024 kaikilta Lakeuden EKOn alueen asumiskelpoisilta rakennuksilta. Perusmaksua käytetään kattamaan jäteneuvonnasta, rekisterien ylläpidosta ja muista vastaavista jätehuollon järjestämiseen liittyvistä tehtävistä aiheutuvat kustannukset. Perusmaksulla voidaan kattaa myös vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisten vastaanottoaikojen perustamisesta ja ylläpidosta kunnalle aiheutuvat kustannukset. Jätelain mukaan perusmaksulla saa kerätä enintään kohtuullisen tuoton pääomalle.

Talouden toteutuminen:

TA tuotot 2024	TOT tuotot 2024	TA kulut 2024	TOT kulut 2024	ali/ylijäämä 2024
213 000 €	252 750 €	-211 156 €	-217 453	+35 298 €

Talousarviota laadittaessa päätöstä perusmaksun käyttöönotosta ei oltu tehty. Tämän vuoksi talousarviossa ei ole voitu liikaa nojautua perusmaksun mahdolliseen käyttöönottoon.

Lakeuden EKossa aloitettiin keväällä 2024 valmistautuminen uuteen toimintakauteen, kun sopimus nykyisen kumppanin kanssa päättyy vuoden 2025 loppuun. Samalla siirrettiin katse tulevaisuuteen myös ennakkoiden tulevia jätelain muutoksia. Vuonna 2024 alettiin suunnitella uutta Lakeuden EKOn mallia, jossa jätehuoltoviranomaiselle sekä kunnille tulee enemmän vastuita. Lisäksi kunnissa aloitettiin loppuvuodesta 2024 uusien jäteasemien suunnitteluhanke, joka tulee valmiiksi keväällä 2025.

Kun uuteen toimintamalliin siirrytään, on tärkeää varautua myös vuosittaisiin talouden heilahteluihin. Nykyisellä mallilla tähän ei ole mahdollista varautua, koska tilikausien ali- ja ylijäämä jaetaan kuntien

kesken niin, että Lakeuden EKO:n tilikauden tulos on aina nolla. Jatkossa voisikin olla syytä miettiä Lakeuden EKO:n muuttamista kunnanhallituksen alaiseksi erilliseksi taseyksiköksi, kuntien omistamaksi liikelaitokseksi tai joksikin muuksi organisaatiomalliksi, joka voisi käyttää tilikausien ali- tai ylijäämää tasapainottamaan talouden vuosittaisia muutoksia.

Esittelijä	vs. palvelupäällikkö Henna Silvola
Päätösehdotus	Hyväksytään toimintakertomus vuodelle 2024.
Päätös	Hyväksyttiin toimintakertomus vuodelta 2024.